

melodie breekt dikwijls en haar rythme is zelden blijvend mee-sleepend.

Indien deze verzen chronologisch geordend zijn, dan is óók in de schepingskracht een stijging en een verwachting blijft dan zeer gerechtvaardigd. Haar laatste verzen hadden de éérste moeten zijn van een bundel die de toekomst ons gebracht zou hebben.

J. D. W.

FRANS HULLEMAN, Heijermans - Herinneringen, Laren, A. G. Schoonderbeek.

Men kan dit boek van uit zeer verschillende gezichtspunten beoordeelen. Men kan b.v. zeer sterk voelen of willen voelen, dat een socialist dit geschreven heeft, en overal waar dit duidelijk is kan men willen toetsen of kritiseren.

Ik voor mij heb het boekje argeloos gelezen. Later — min of meer opmerkzaam er op gemaakt — zag ik hoe hier een geestverwant in maatschappelijken zin van Heijermans aan het woord was. Maar dat verhinderde mij niet er aan te denken hoe aardig ik deze karakteristiek dadelijk gevonden heb, om geheel andere redenen misschien dan partijgenooten zouden aanvoeren.

Wat mij trof is, dat Hulleman zich als kunstenaar van den besten kant heeft getoond doordat hij schreef, bezielde door een liefdevolle bewondering. Maar deze liefde en deze bewondering benamen hem niet dien helderen blik die elke karakteristiek behoeft, integendeel, deze liefde zag zeer scherp en uitte zich daardoor in vele zuivere en treffende opmerkingen. Hulleman zal ons stellig tegenspreken wanneer wij zouden willen zeggen dat het er weinig toe doet hoe wij zèlf over den schrijver Heijermans denken. Hulleman heeft misschien iets willen beweren, maar hij is — (het komt mij voor: ondanks zich zelf) uitgestegen boven zijn plan. Hij voltooide iets heel goeds: hij schiep een figuur. Want hij heeft deze figuur met proevende liefde en met gespannen aandacht bezien, hij heeft den krachtigen vollen mensch, die Heijermans stellig was, breed neergezet, met groote, stevige lijnen en tevens heeft hij door allerlei opmerkingen en bijzonderheden het beeld waardig voltooid. Wij zien een mensch voor ons, een levend mensch, met dat kernachtige, stoere en teedere, dat ons den mensch Heijermans misschien nog beminnelijker maakte dan den kunstenaar, als we dezen zouden mogen scheiden. Ik bedoel dat Heijermans' droomen en werk en zijn gewone, dagelijksche doen, zijn litterair werk aanvullen — nu ziet men iets volledig dat aantrekkelijk is.

Hoe het zij — wie Heijermans' faits et gestes niet van zoo nabij zag dat hij ze beoordeelen kan, hij zal de voorstelling zonder kritiek aanvaarden, en hij is blij om de eerlijke wijze van schouwen en getuigen, om het pittig woord van den herdenker, dat aan de behoefte naar zuiverheid beantwoordt. (Al struikelt de heer Hulleman meer dan eens met zijn aardig stijlpaardje waarop hij zoo levendig van stal rijdt).